

Kommunalt handlingsrom og sektormyndighetenes innsigelseskompetanse

Fagdirektør Knut Grønntun

Nettverkssamling Trondheim, 2. november 2021

Velkommen, kommunal- og distriktsminister!

Vår nye statsråd fyller 50 i år i mai 2022. Han representerer Senterpartiet, og har erfaring som ordfører i Steinkjer kommune, gårdbruker - og som leder i KS. Gram har også vært statssekretær i Finansdepartementet under Jens Stoltenbergs andre regjering. Foto: Jenny K. Trøite, KE

Beskjeden kom fra Det kongelige slott 14. oktober 2021 kl. 12:00: Statsråd Bjørn Arild Gram overtar ansvaret for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Nå må det megles i departementet om ny veibr over Glomma

NFD-9: Dette er alternativet for nye bruer over Sarpsfossen som et stort flertall i bystyret vil ha – NFD-9 som er nord for Olavsvollen. Foto: Bane NOR

Av Johnny Hølgesen 12. november 2020, kl. 18:16
 Nå må Sarpsborg kommune til Fylkesmannen og Kommunalforbundet for å megle om hvor nye vei- og jernbanebru over Sarpsfossen skal bygges.

Todalsfjordprosjektet: Fylkesmannen vurderer å reise innsigelse

Skråpåk: Kristof Skovlev er skeptisk til ny vegtrase over sin gård. Foto: Torrey Rustad

Av Ingrid Fløyen 30. oktober 2020
 – Det bør finnes alternativ som ikke fører til nedbygging av matjord

Gran kommune får kritikk fra Fylkesmannen - Vi vil bestemme sjøl

Fylkesmannen mener Gran kommune sender svært mange dispensasjonssaker til regionale myndigheter for uttalelser. Planstrategier Roger Nyhus (GBL) er ikke umiddelbart enige om.

BESTEMME SJØL: Roger Nyhus mener det bør bestemmes lokalt om dispensasjonssaker. Foto: Arne Sten

Fylkesmannen i Oppland har sagt nei til å gi dispensasjonssaker til Gran kommune for å bygge ut kommunens nye planer. Gran kommune har sagt nei til å gi dispensasjonssaker til Fylkesmannen i Oppland for å bygge ut kommunens nye planer. Gran kommune har sagt nei til å gi dispensasjonssaker til Fylkesmannen i Oppland for å bygge ut kommunens nye planer.

Planene har skapt store reaksjoner - møter ytterligere motstand

14. november 2020, kl. 14:14
 Av Christin Mørk
 NISSF-DAL: Tidligere i år ble reguleringsskissene for utbygging av 437 nye hytter på Folchovet sør og Reinistva i Nissedal lagt ut på høring. Planene skapte store reaksjoner, og nå har også Fylkesmannen kommet med innspill på reguleringsskissene.

Har sendt klage til departementet - svært misfornøyd med fylkeskommunens behandling og vedtak

19. november 2020, kl. 20:24
 Stenley Wirak mener Rogaland fylkeskommune ikke har overholdt avtalen om at arbeidet med Regionalplan Jæren skal skje i samarbeid med kommunene. Kommunen sender sin klage til departementet. Her med fylkesrådgiver Marianne Czechak (Ap).
 Arkivfoto. Foto: Frode Olsen

Av Frode Olsen
 Sandnes kommune er av den oppfatning at Rogaland fylkeskommune i arbeidet med Regionalplan Jæren 2050 ikke har oppfylt avtalens forpliktelser om samarbeid med kommunene. Fylkeskommunen er uenig.

Lofoten Handelspark sørvest: FYLKESRÅDEN MENER UTVIDELSE HE ER PLANSTRIDIG

14. november 2020, kl. 14:14
 Av Ingrid Fløyen
 Det viser seg da planvalget nylig diskuterte et forslag til utvidelse av Lofoten Handelspark sørvest. Kommunalt og moderniseringsprosjektet.

Fredrikstad-politikerne sier nei til å bestemme mer over strandsonen vår Ser utfordringer med mer lokalt selvstyre

14. november 2020, kl. 14:14
 Av Ingrid Fløyen
 Lokalpolitikere våre vil gjerne ha et ord med i laget når det gjelder det meste som skal bestemmes av det offentlige i Fredrikstad. Men i ikke særlig lystne på å øke det lokale selvstyret, slik at de får bestemme mer selv.

Det viser seg da planvalget nylig diskuterte et forslag til utvidelse av strandsonen langs sjøen. Kommunalt og moderniseringsprosjektet.

Cromso | Arkiv | Nyheter | Sport | Feedback | Mellom | Folk | Torg

Sametinget varslers innsigelse til alpinplaner

Sametinget mener reguleringsplanen for nedre del av Arctic Center er i konflikt med en fredet reindriftssamisk sommerboplass.

14. november 2020, kl. 14:14
 Av Ingrid Fløyen
 Sametinget i Finnmark har varslet innsigelse til reguleringsplanen for nedre del av Arctic Center i Karasregionen. Sametinget mener reguleringsplanen er i konflikt med en fredet reindriftssamisk sommerboplass.

Lokal handlefrihet – men innenfor nasjonale rammer

"Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn". (PBL § 11-1)

Innenfor rammen av § 1-1 skal planer bl.a. sikre jordressursene, sikre naturgrunnet for samisk kulturutøvelse, næringsutøvelse og samfunnsliv, ta klimahensyn, fremme samfunnssikkerhet (PBL § 3-1)

"Stortinget har vedtatt prinsippet om kommunalt selvstyre, men har også slått fast at selvstyret skal utøves innenfor nasjonale rammer. Det framgår for eksempel av forarbeidene til ny kommunelov at prinsippet om lokalt selvstyre anerkjenner statlig styring og kontroll, for eksempel ved klage, tilsyn og innsigelse".

(Riksrevisjonens undersøkelse av innsigelsespraksis, 2019).

Hvorfor trenger vi innsigelsesinstituttet?

- Plan- og bygningsloven er den viktigste loven for arealbruksutviklingen i landet
- Kommunenes arealplanvedtak er avgjørende for om vi når nasjonale mål innenfor klima, miljø, jordvern osv.
- Plan- og bygningsloven er en samordningslov – alternativet er mer sektorstyring gjennom særlover
- Innsigelsesinstituttet er en forutsetning for kommunenes myndighet til å egengodkjenne planer
- Innsigelsesinstituttet er en nødvendig sikkerhetsventil

Hva mener kommunesektoren?

- Kraftfullt virkemiddel som kan få store konsekvenser
- Innsigelser må derfor begrenses til der det er nødvendig
- Kravene til dokumentasjon bør økes, og planfaglige råd i tidlig fase må vektlegges mer
- Koordinering av statlige innsigelser bør bedres, og tidsbruken for avgjørelse bør gjøres mer forutsigbar
- Staten og fylkeskommunene har ansvar for en mer enhetlig praksis
- Kommunene må bruke planfaglige råd, og foreta en selvstendig vurderinger av nasjonale og vesentlig regionale interesser
- **Det er bred enighet om at innsigelsesinstituttet er viktig, og at innsigelser kan være nødvendig**

"Hvis disse anbefalte tiltakene følges, vil innsigelsesinstituttet kunne bli den konstruktive og kvalitetssikrende instansen den er ment å være, noe alle parter vil nyte godt av."

§ 5-4 Myndighet til å fremme innsigelse til planforslag

Berørt statlig og regionalt organ kan fremme innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde.

Andre kommuner kan fremme innsigelse mot forslag til slike planer i spørsmål som er av vesentlig betydning for kommunens innbyggere, for næringslivet eller natur- eller kulturmiljøet i kommunen, eller for kommunens egen virksomhet eller planlegging.

Sametinget kan fremme innsigelse mot slike planer i spørsmål som er av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse.

Dersom planforslaget er i strid med bestemmelser i loven, forskrift, statlig planretningslinje, statlig eller regional planbestemmelse, eller overordnet plan, kan det fremmes innsigelse.

Innsigelse skal fremmes så tidlig som mulig og senest innen den frist som er fastsatt for høringen av planforslaget. Innsigelse skal begrunnes.

Begrensninger og tidsfrister

Det kan ikke fremmes ny innsigelse mot forhold fastsatt i formål og bestemmelser som det tidligere har vært fremmet innsigelse mot, og som har blitt avgjort i løpet av de ti foregående år (§ 5-5, første ledd).

Det kan heller ikke fremmes innsigelse mot forhold i plansak som det kunne ha vært fremmet innsigelse mot i forbindelse med en tidligere plan om samme forhold vedtatt i løpet av de ti foregående år (§ 5-5 annet ledd).

Retten til å fremme innsigelse bortfaller dersom kravet til deltakelse i planprosessen etter § 3-2 tredje ledd ikke er oppfylt, forutsatt at planmyndigheten har oppfylt sin varslingsplikt og kravene til varslingsfor vedkommende plantype (§ 5-5, 3. ledd).

Kommunen skal innen to uker etter kommunestyrets vedtak oversende saken til statsforvalteren. Statsforvalteren bør innen fire uker etter at saken er mottatt fra kommunen, oversende innsigelsene til departementet. Fristen for statsforvalteren kan forlenges med ytterligere seks uker dersom det er nødvendig i store og kompliserte saker, og der det er behov for ytterligere avklaring mv. (§ 5-6, annet ledd).

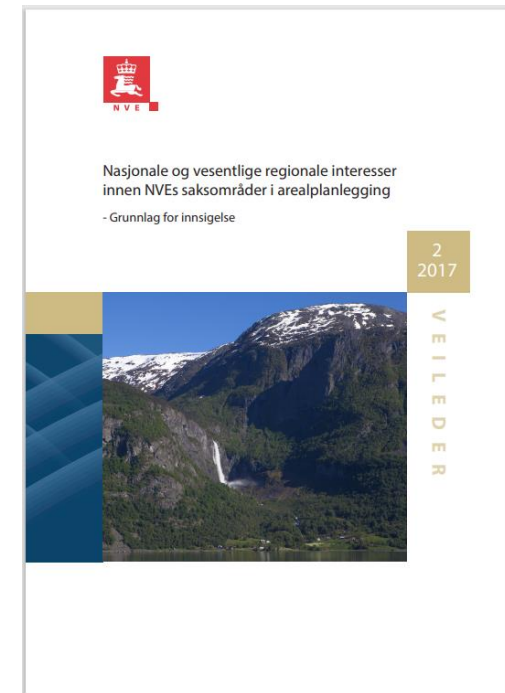
Hva er nasjonale og vesentlige regionale interesser i planleggingen?

Generelt

- Statlige planretningslinjer
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
- Regionale planer med føringer for arealbruk

Sektorspesifikt

- Sektormyndighetene har selv ansvar for å avklare vesentlige interesser og grunnlag for innsigelse innenfor sitt ansvarsområde
- Stadig flere departementer og direktorater har laget veiledning, men fortsatt gjenstår det arbeid

Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis

Rundskriv | Dato: 17.02.2021

Nr: T-2/16 - revidert februar 2021
Vår referanse: 14/1999

For å bidra til en mer enhetlig forvaltningspraksis og gi økt forutsigbarhet for kommunal arealplanlegging, klargjør dette rundskrivet hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller som av andre grunner er av vesentlig betydning på klima- og miljøområdet.

H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven

Rundskriv | Dato: 17.02.2014

Nr: H-2/14

Rundskrivet gir en nærmere omtale av innsigelsesordningen, oversendelsen av innsigelsessaker til Kommunal- og moderniseringsdepartementet og departementets behandling av sakene.

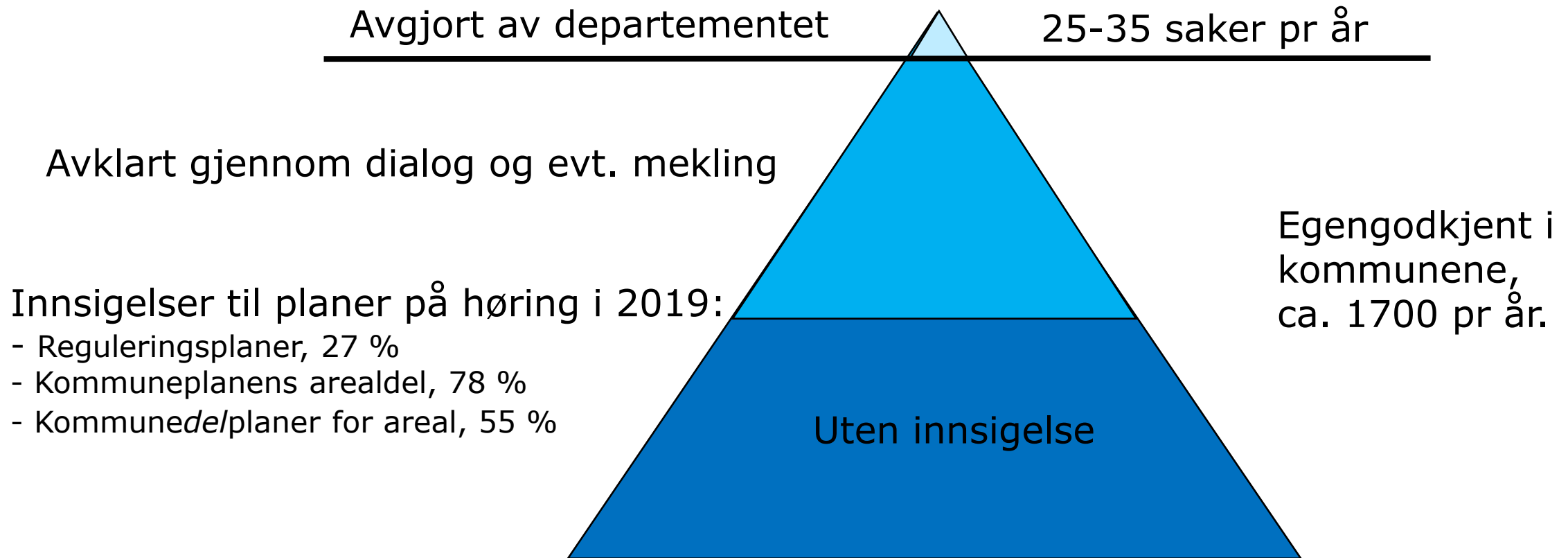
Departementene
Fylkesmennene
Fylkeskommunene
Kommunene

Innhold:

- Om innsigelsesinstituttet
- Hvem kan fremme innsigelse
- Når kan innsigelse fremmes
- Behandlingen i kommunen
- Mekling
- Statsforvalterens rolle som samordningsmyndighet
- Oversendelse av saker til KMD
- Departementets behandling

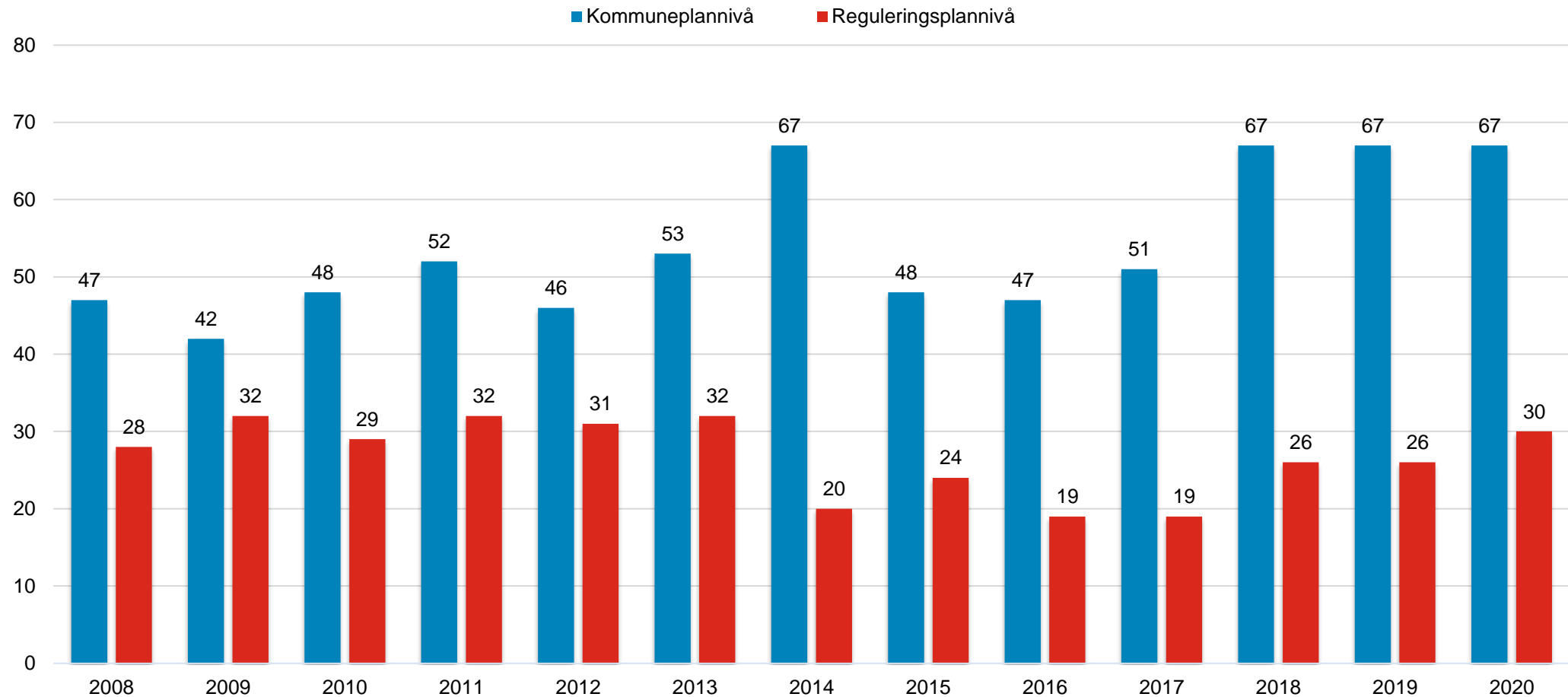

Omfanget av innsigelser

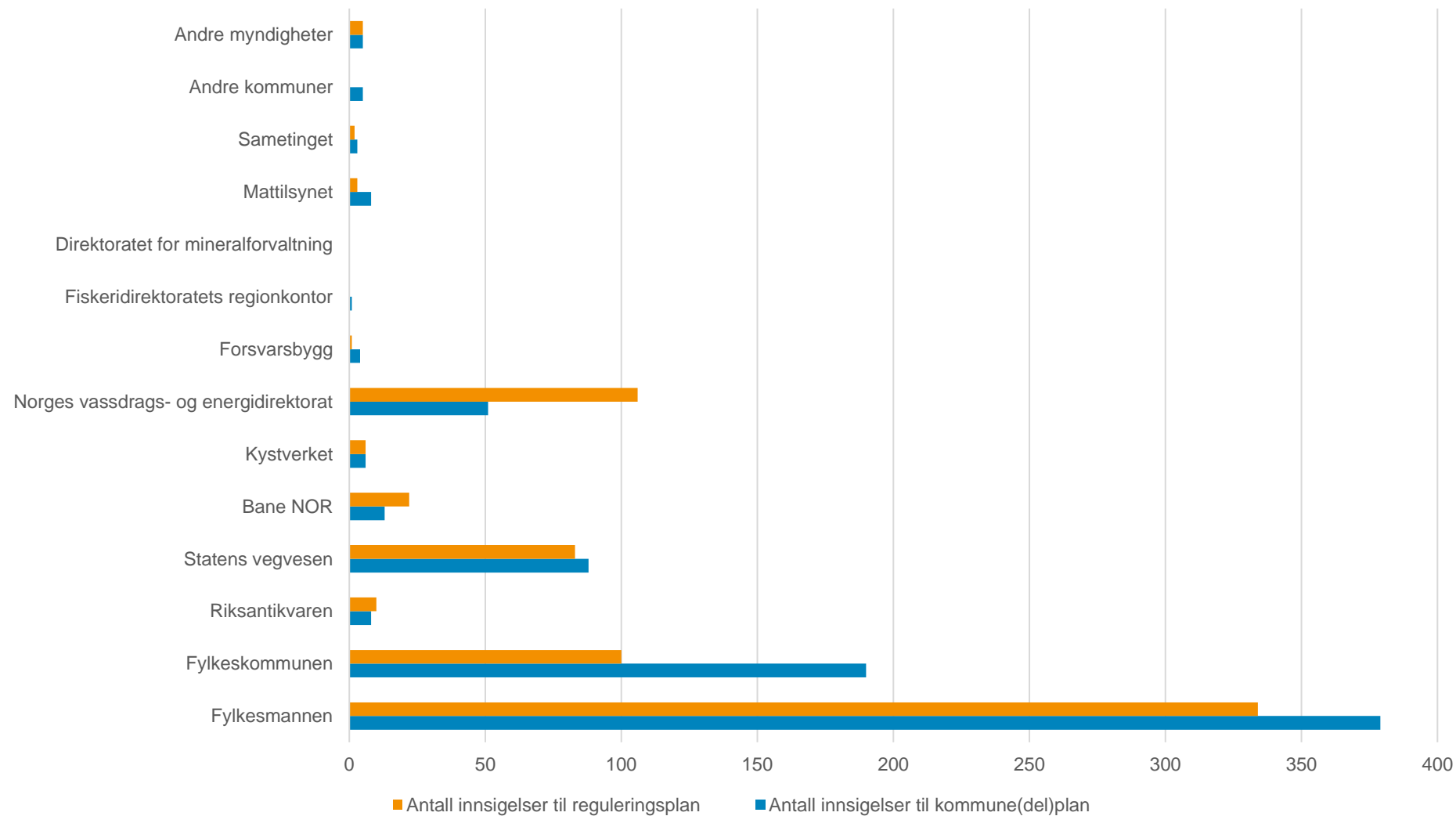

Andel planer det er fremmet innsigelse til 2008–2020. Hele landet. Prosent.

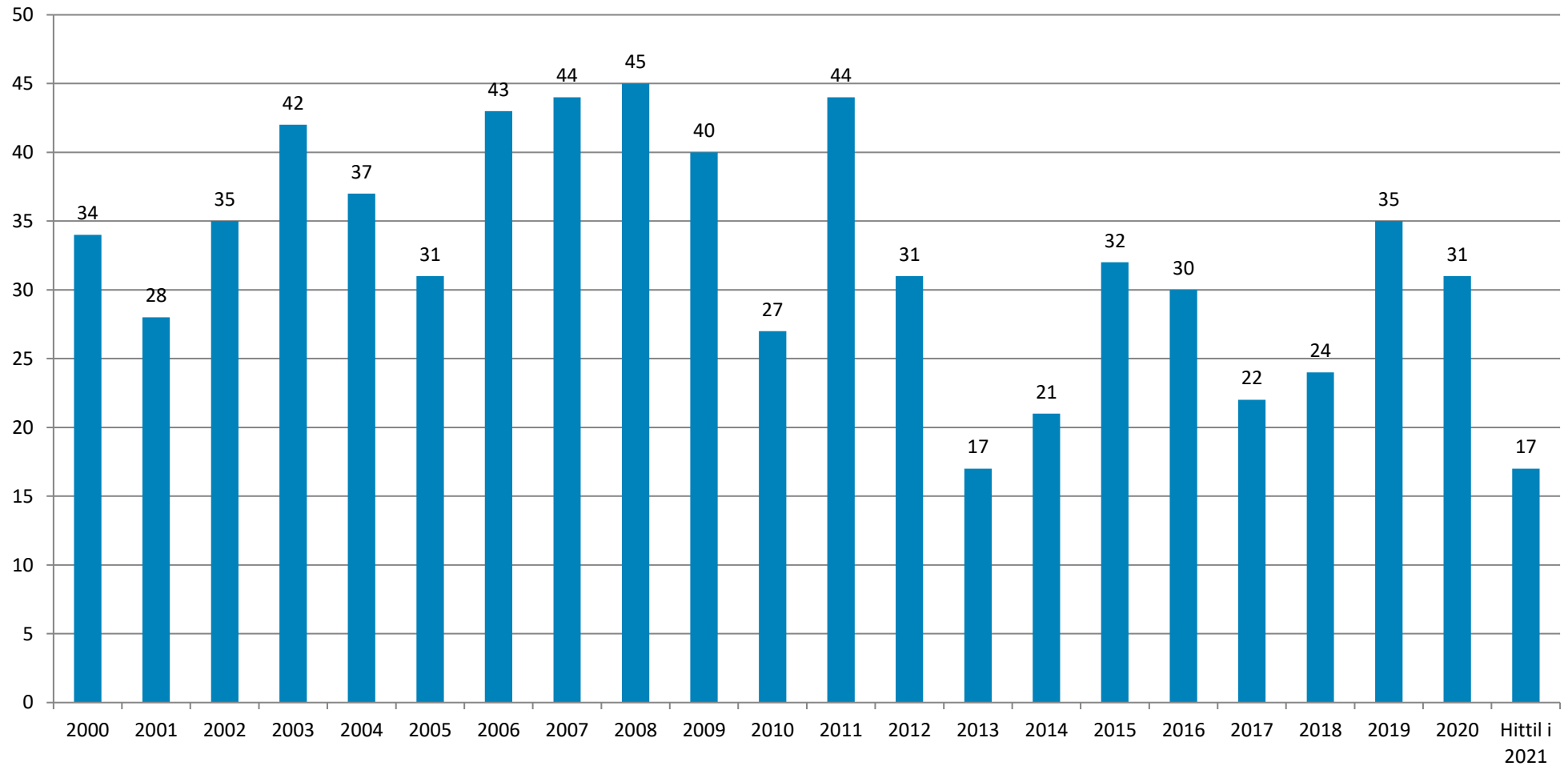
Kilde: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA).

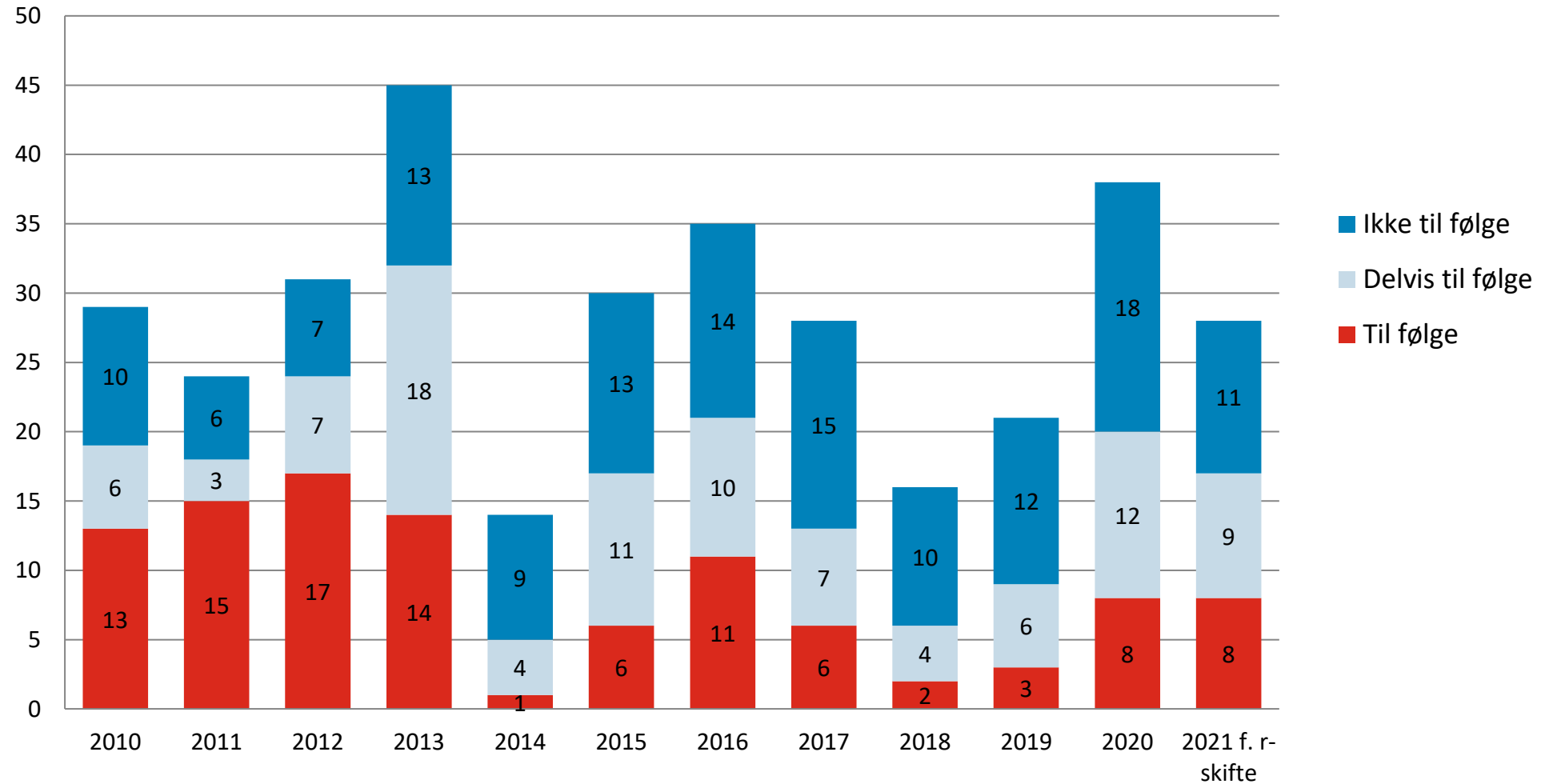
Antall begrunnelser per innsigelsesmyndighet i 2019

Antall mottatte innsigelsaker

Departementets avgjørelser i innsigels saker (antall)

Så langt i år – vedtak i 28 saker

- Tema

- Samordnet areal- og transportplanlegging
- Jordvern
- Naturmangfold
- Landskap
- Strandsone/friluftsliv
- Samiske interesser
- Forsvarsinteresser
- Kulturminner
- Støy
- Flom/ras
- Kostnader

**Ministeren sender
kystplanen i retur**

**Godkjenner
reguleringsplanen
for Bergmesteren
Raudsand**

**Regjeringen sier nei til bilbaserte
boligområder på Avtjerna i Bærum**

**Nå kan konteinerhavna flyttes til
Kongsgård/Vige**

**Regjeringen sier nei til bygging av
idrettsarena på matjord i Vestby**

Riksrevisjonens undersøkelse av
behandling av innsigelser i plansaker

Dokument 3.7 (2018–2019)

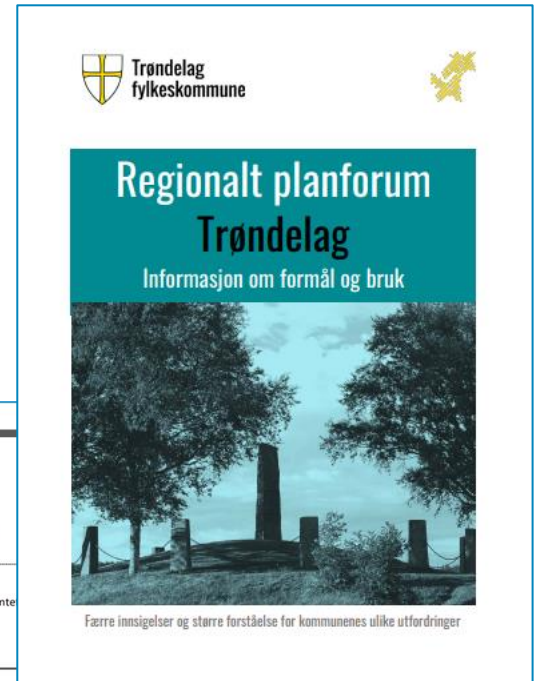

Bruken av innsigelsesinstituttet som verktøy for å ivareta nasjonale interesser er strammet inn:

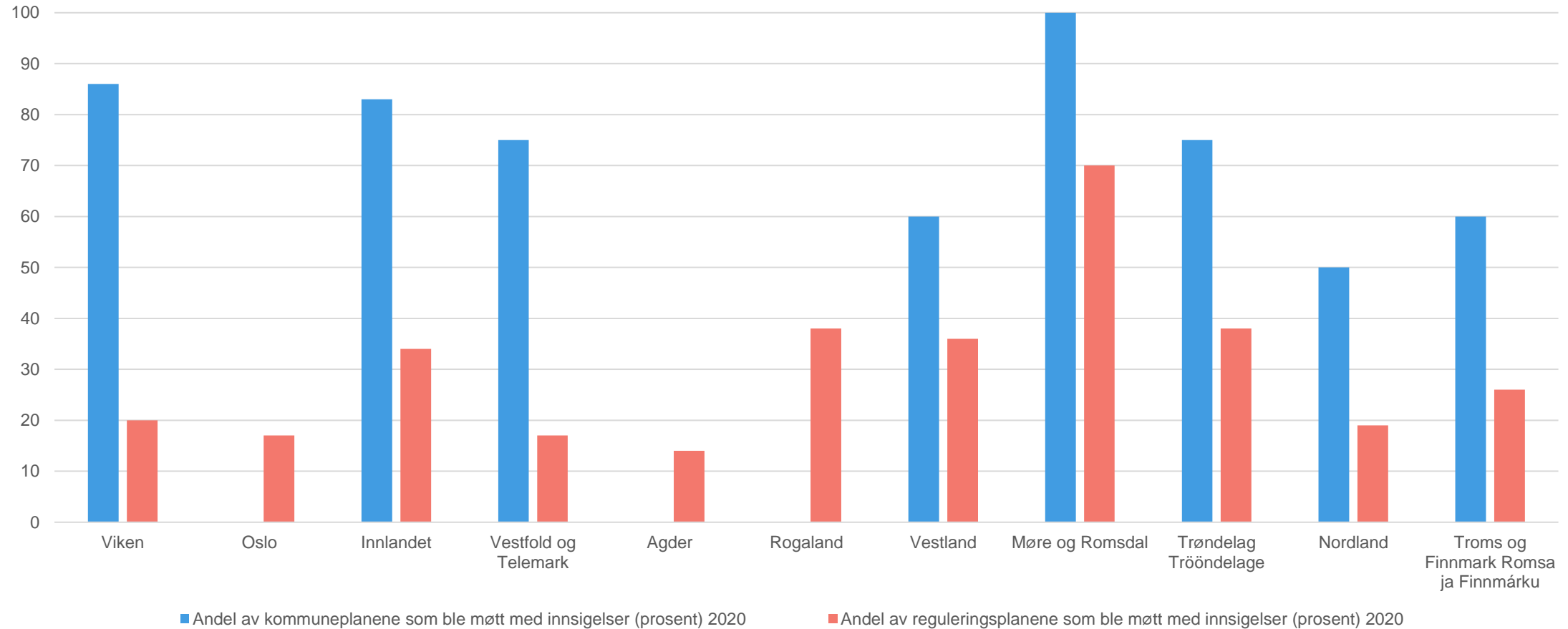
- **Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gitt signaler om å være varsomme med å fremme innsigelser**
- **Departementet tar få innsigelser til følge**
 - Fylkesmennene har fått signaler om at det bare skal fremmes innsigelser der nasjonale eller vesentlige regionale interesser blir berørt, og om å legge stor vekt på lokal handlefrihet.
 - Selv om terskelen for å fremme innsigelser er hevet og de er bedre begrunnet enn før, tar departementet færre innsigelser til følge.
 - For sterk innstramning kan føre til at de interessene som innsigelsesinstituttet skal verne, ikke blir godt nok ivaretatt, og at planleggingen bryter med nasjonale mål.

Tiltak for bedre praktisering og færre innsigelser

- Fortsette å klargjøre nasjonale og vesentlige regionale interesser i planlegging
- Styrke dialog og tidlig medvirkning
- Følge opp og forbedre statsforvalternes samordningsrolle
- Forbedre rutiner og redusere saksbehandlingstid

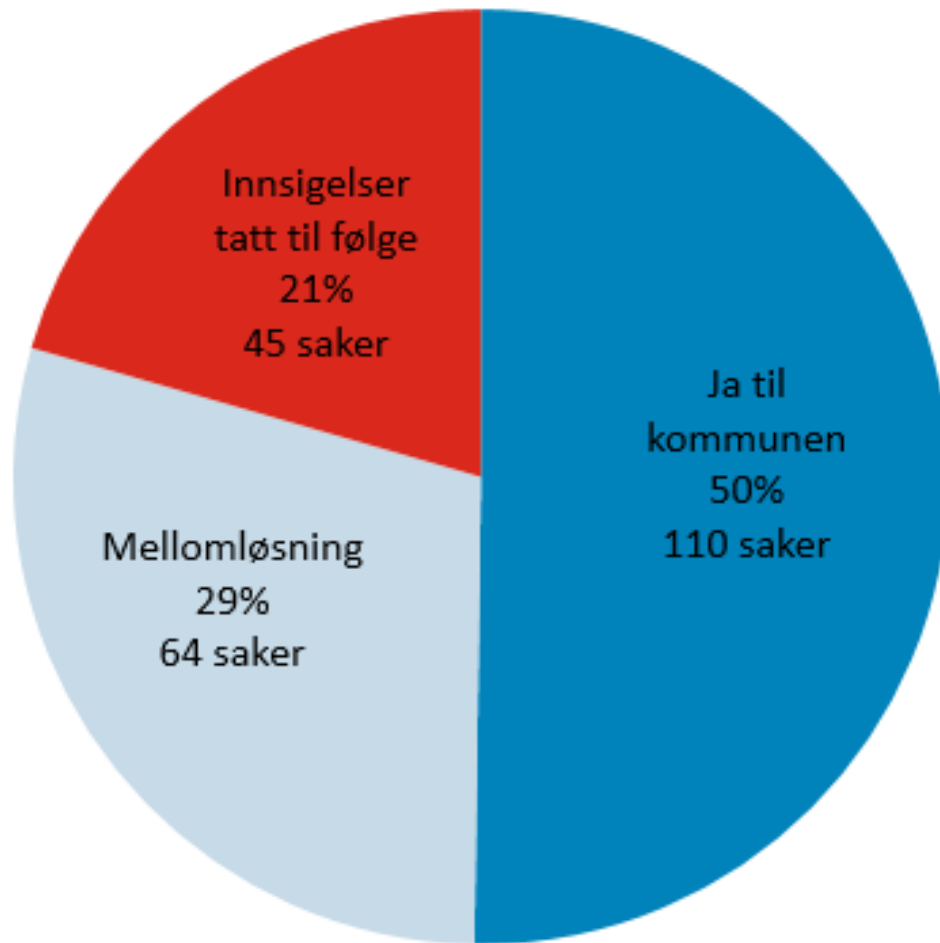
Andel planer møtt med innsigelser, fylkesvis 2020

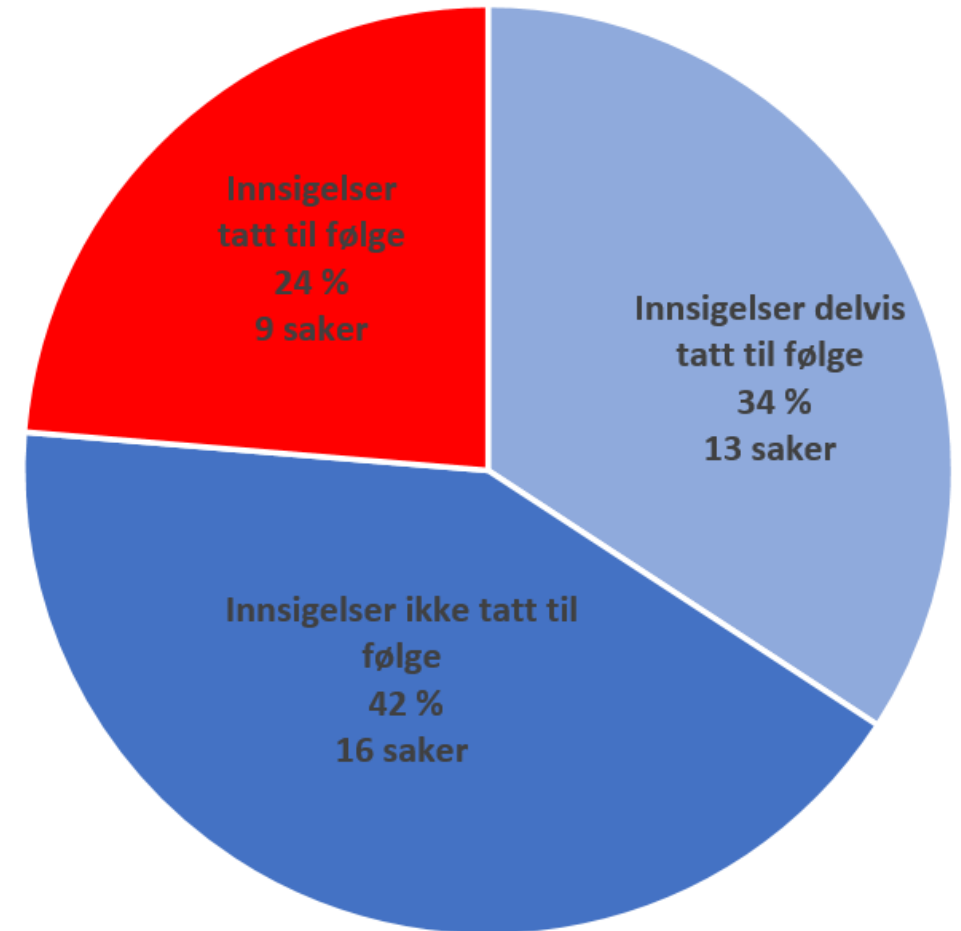
Innsigelsesavgjørelser i Trøndelag 2020/2021

- Levanger kommune – reguleringsplan for Finnåsen hytteområde (05/21)
- Trondheim kommune – reguleringsplan for Haakon VII's gate (03/21)
- Rennebu kommune – detaljregulering for Solbakken (02/21)
- Åfjord kommune – reguleringsplan for Måvika (01/21)
- Frøya kommune – kommuneplan for 2018-2030 (12/20)
- Oppdal kommune – reguleringsplan for Klokksvingen (10/20)
- Frosta kommune – kommuneplanens arealdel (10/20)
- Malvik kommune – kommuneplanens arealdel (10/20)
- Levanger kommune – kommunedelplan for Levanger sentrum (09/20)
- Midtre Gauldal kommune – reguleringsplan for Nerøyen deponi (08/20)
- Nærøysund kommune – reguleringsplan for Skillingstad (04/20)

Innsigelsesavgjørelser – Trøndelag vs landet

Hele landet – 219 saker

Trøndelag – 38 saker

Hurdalsplattformen

FOR EN REGJERING UTGÅTT FRA
ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

2021-2025

Regjeringen vil:

- Påse at statsforvalteren samordner innsigelser godt nok, på en måte som sikrer åpenhet, og forutsigbare og effektive planprosesser
- Ha en mer differensiert forvaltning av strandsonen, med økt handlefrihet og større muligheter for næringsutvikling og bosetting i sone 3
- Styrke jordvernet
- Påse at SPR-BATP praktiseres slik at de er tilpasset regionale og lokale forhold
- Evaluere SPR-BATP og sikre at det legges til rette for vekst og utvikling i områder med svak eller negativ befolkningsutvikling. Planretningslinjene skal ikke bidra til raskere nedbygging av dyrket mark.

Takk for meg!

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet